

Kuukiri

Nr. 6 (192) Juuni 2010

Sõnumeid

Lastekaitsepäeval viiratsilaseks

Neljateistkümnendat korda kogunesid lastekaitsepäeval Viiratsi Algkooli saali vastsed maailmakodanikud koos vanemate ja vanavanematega. Seekord olid kutsutud lapsed, kes on sündinud alates 1. maist 2009 kuni 30. aprillini 2010. Pidulikust sündmusest jääb neile mälestuseks hõbelusikas.

Vallavanem Sulev Kannimäe tänas julgeid vanemaid, kes hoolimata keerulisest ajast hoolitsevad järelkasvu eest.

Lapsevanemad, kes ei saanud üritusel osaleda, palun tulge vallamajja lapse lusika järele. Pildid saab samuti kätte vallamajast.

Kai Toss

Võrtsjärve suvemängud

3. juulil peetakse Tärvastu vallas Suislepa 39. Võrtsjärve suvemängud.

Päev algab kell 6 kalapüügiga Õhne jõel. Kella 10–10.30 pannakse osavõtjaid kirja Suislepa koolimajas, kell 10.45 kogunetakse Õhne jõe jalakäijate silla juurde ja kell 11 avatakse Suislepa staadionil mängud.

Edasine kava: kell 11.30 laste ja täiskasvanute pendelteatejooks, kell 12

● Tänassilma pillide meisterdamise laagris valmis 10 väikekannelt. Sõnum on 4. leheküljel.

PILLE SIHVERI foto

● Kõige pisemad esinejad on just lõpetanud oma etteaste.

PEETER ARRO foto

kergejõustik, paariskanuu eelsõidud, rannavõrkpall (naised), võrkpall (mehed), minijalgpall (poisid) ja petank, kella 12–16 palkidest pargipinkide valmistamine, kell 14 vallajuhtide mitmevõistlus ja tüdrukute rahvastepall, kell 15 köievedu, kell 16 paariskanuusõidu finaali ja kell 17 mälumäng Suislepa laululaval.

Mängud lõpetatakse kell 18.30 ja valdade kontsert algab kell 19. Kultuuriprogramm algab kell 21, mängib "Kondor".

Anne Freimuth

Parimad noortalunikud õpivad Järvamaal

Äsja peetud kutsevõistlusel «Noortalunik 2010» võidutsesid juba mitmendat aastat Järvamaa Kutsehariduskeskuse õpilased, kuid esimest korda tunnustati parimaks noortalunikuks tütarlaps, Sirli Põldaru.

„Mina ei pane Sirli võitu üldse imeks, ta on niivõrd tubli õpilane,“ kiitis võitjat kutsevõistluse korraldaja, keskuse kutseõpetaja Vello Vilu. «Varem saavutas ta korra teise koha. Sirli

on pärit suurest perest, tal on oma hobusetall ja ta on väga hakkaja.“

Teise koha võitis Peeter Jüriöö ja kolmas koht läks Marko Arrasele. Võidukolmik õpib Järvamaa Kutsehariduskeskuses.

Vilu sõnul kulges võistlus hästi, kuigi suur osa sellest tuli pidada lausvihmas.

„Põllumees peab iga ilmaga töötama,“ sõnas Vilu.

Liis Kängsepp

Sõidame huvireisile

Ei taha kirjutada majandusrasketest — neist on juba nii palju räägitud ja kirjutatud! Et viia inimesi veidike eemale argimuredest, korraldab puuetega inimeste ühing oma liikmetele huvireisi. Meie sihtkohad on Kõpu, Käršu, Voltveti, Abja-Paluoja, August Kitzbergi majamuuseum, Õisu ja Heimtali. Teele läheme juulis, täpne kuupäev on täpsustamisel. Samuti vajab korrigeerimist osalustasu.

Osavõtjaid registreeritakse Tehnika t. 3 Viiratsis või telefonil 5666 3421.

Kaarel Kumer

VOLIKOGUS 27. MAIL

2009. majandusaasta aruanne

Volikogu kuulab ära revisjonikomisjoni arvamuse vallavalitsuse 2009. aasta majandusaasta aruande kohta, selle esitas komisjoni esimees Väino Luik.

Ta ütles, et arvestuse pidamist ja selle õigsust kontrollib esiteks sisekontrolli süsteem, mis vajab kindlasti korrastamist. Viiratsis tegeleb arvetega mitu inimest, kuid pearaamatupidaja on väga tugev ja süsteem on. Audiitor on aruande üle vaadanud ja oma arvamuse öelnud.

Revisjonikomisjon jagas majandusaasta aruande materjalid lugemiseks laiali kuu aega tagasi. Luik avaldas lootust, et kõik on tutvunud revisjonikomisjoni arvamusega, ja tegi ettepaneku aruanne kinnitada.

Vallavanem Sulev Kannimäe rääkis aruande põhjal, et 2009. majandusaasta eelarve oli 54,933 miljonit krooni. Maamaksu laekus 1,76 miljonit krooni ja tulumaksu plaanitust 256 000 krooni vähem, vabu vahendeid oli 3,4 miljonit krooni vähem; laene ja liisinguid oli vallas kokku 7,72 miljonit, millest tasuti 1,40 miljonit ja juurde võeti 3,23 miljonit krooni Kalmetu kooli ehitustöödeks. Jääk oli 9,55 miljonit, laenu osa eelarve tuludest oli 23 protsenti.

Vallas oli palgal 152 töötajat, see on 134,23 arvestuslikku täiskohta. Suurimad hallatavad asutused on Kalmetu kool 27, Viiratsi algkool 22 ja lasteaed 18 töötajaga. Vallas tegutseb 8 aktsiaseltsi, 115 osühingut, 93 füüsilisest isikust ettevõtjat, 57 mittetulundusühingut — kokku on 275 tegutsejat. Elanikke oli vallas 2009. aasta lõpuks 3667, elanike arv vähenes 80 inimese võrra. Suurim vähenemine oli Viiratsi alevikus – 51 inimest. Elanike juurdekasv oli ainult Mähma külas.

Valla arengukava täitmine on majandussurutise tõttu pidurdunud ja seda pole võimalik täita ettenähtud mahus. Ära jäid Tänassilma rahvamaja remont, Uusna palliplatsi rajamine ja Viiratsi Sakala tänava detailplaneering. Põhjus: eelarve jääk aastavahetusel oli väike. Ta tegi ettepaneku 2009. majandusaasta aruande kinnitamiseks.

Volikogu kinnitas aruande.

Väino Luik küsis, kas vallavalitsus on valla suurim tööandja. Vallavanem vastas: seakombinaadis ja Vana-Võidu saetööstuses on töötajaid vähem kui vallas. Ta lisas, et 2009. aastal sündis 38 last ja suri 54 vallakodanikku.

Uus laen

Eelarve- ja maaelukomisjoni esimees Roland Tuliku sõnul arutas komisjon 17. mail vähemalt miljonkroonise laenu võtmist, et ehitada Viiratsi lasteaia teine järk — lapsi on Viiratsis piisavalt. Vallavalitsuse seisukoht seejuures on, et laenu summa võiks olla 1,5 miljonit krooni.

Hinnapakkumised on välja saadetud viiele ehitusfirmale, neist kaks ehitavad praegu Viljandimaal. Hinnakalkulatsioon on alla riigihanke piirmäära. Ehitustööde loodetav algus on juba 1. augustil, hoone peaks valmima juba selle aasta 20. detsembril.

Praegu on Viiratsis 60 lastaia kohta, juurde tuleb 40 kohta.

Vallavanem tutvustas lasteaia detailplaneeringut. Oli küll välja kuulutatud arutelu, kuid osavõtjaid ei tulnud. Lasteaia uus ja vana osa ühendatakse galeriiga, on ka spordisaali ehitamise võimalus.

Küsimuste ja vastuste toel selgus, et lasteaed saab juurde umbes 400 ruutmeetrit pinda. Kõetakse radiaatoritega, sanitaarsõlmedesse tuleb põrandaküte. Objekti esialgne maksumus on 4,5 miljonit krooni, kuid see summa võib kujuneda veidi odavamaks. Lasteaed saab juurde kümme parkimiskohta, ka poe parkla on kasutatav.

Viiratsi Riigimajand leidis lõpu

Otsuse eelnõu esitas ja likvideerimis- toiminguid selgitas vallasekretär Linda Subert.

Saladuseks jäi, miks riigimajandi lõpetamine nii kaua venis. Vallavalitsus võib edaspidi rahuldada nõudeid, kui neid peaks veel tekkima. Mõningaid nõudeid rahuldab ka riik, nagu tervisekahjustusest tingitud hüvitised endistele riigimajandi töötajatele.

Aabrami küün ja puurkaev

Volikogu otsuse eelnõu Aabrami küünile ja puurkaevule hoonestusõiguse seadmise eelnõu esitas vallavanem. Võeti vastu otsus hoonestusõiguse kooskõlastamiseks.

Vallavalitsuse info

Vallavanem Sulev Kannimäe teatas, et Kalmetu kooli ehitus käib ka öhtuti ja puhkepäevadel. 1. septembril lähevad õpilased uuedatud kooli.

Maavanemalt tuli korraldus, millega on veeprogrammide eraldatud 150 000 krooni, mis on kahe puurkaevu raha. Järve ja Tusti vajavad puurkaevu, aga kaeve haldavad mittetulundusühingud peaksid olema aasta aega tegutsenud.

Viiratsi lasteaia juhataja lahkub perekondlikel põhjustel. Juhataja konkursile on laekunud neli avaldust, kaks kandidaati vastavad tingimustele. Uus juhataja peab tegelema ka ehitusküsimustega, vallavalitsus on lubanud toeks olla.

“Elisa” on esitanud avalduse mobiilmasti aluse maa ostmiseks, mis on neile antud 2037. aastani kasutusvaldusse. Siin on mõtlemise koht, kas müüa ja mis hinnaga. Mart Vaiksaar pidas vajalikuks veel kord lepingut lugeda, võibolla ongi kasulik hoida enda käes seda maad, lepingus võib olla mingi indeks, mida me ei tea ja rendimegi maad odavalt.

Kannimäe andis teada, et osühing «Avoterm» taotles maikuus Vana-Võidu kütmise lõpetamist. Seda ei saanud vald lubada, sest kaugkütte kestuse määrab volikogu. Kui suveks katlamaja seisma panna, siis jääb kogu asula sooja veeta. Elanikud ei taha, et soe vesi suvel kaob, ja koolil on omad lepingud. Tiit Maisa küsis seepeale, kas Vana-Võidu rahvas on kütmisses tehtava pausi pikkusele ja ajale mõelnud. Vana-Võidu külavene Marko Vilu arvates rahuldaks paus pikkusega kaks nädalat, sest kõikidesse korteritesse ei saa paigaldada boilerid. Mart Vaiksaar toonitas, et koolis tegutsevate laagrite ajal peab soe vesi olema.

Vallavanem teavitas volikogu sellest, et Keskkonnainvesteeringute Keskuse komisjon kiitis heaks meie vähendatud veeprojekti, millega seoses teeme soojatootjale trasside korrastamise asjus kirja. Ja kui firma üritab kokkuhoidu ja trasse ei remondi, siis tehakse ettepanek Vana-Võidu kaugküttepiirkonna kaotamiseks. Majade vahele pannakse konteinerkatlamaja ja kütjat polegi vaja.

Tiit Maisa lisas, et selle piirkonna küte on üks kallimaid. Kokkuhoiuks on kõige lihtsam töötajad suveks palgata puhkusele saata. Kaupo Kase selgitas, et omavalitsus saab nõuda küttekulude vähendamist. Ta on rääkinud tehnikaülikooliga, et tudengid teeksid arvutusi, milline küte oleks Viiratsis ja Vana-Võidu kõige ökonoomsem. Ka uute torude panek ei tohiks viia kütte hinda lakke.

Mart Vaiksaare kommentaar: «Kui ettevõtte tegeleb ainult soojatootmisega, siis on meil teda lihtne mõjutada. Aga kui tal on ka teisi tegevusalasid, siis keerab ta meil kraanid kinni, kui vaidlema hakkame.»

Väino Luik soovis teada, mis toimub Viiratsi hoolekandekeskuses. Sulev Kannimäe vastas, et ostupakkumised pidid olema laekunud 3. juuniks, kõrvalisi huvilisi pole olnud.

Kai Toss

volikogu protokoll põhjal

Vallavalitsuse teated

Viiratsi Vallavalitsus teatab õpilaste koolisõidu kompenseerimise korra muutumisest. Alates 1. septembrist kompenseeritakse Viiratsi valla õpilaste kooli- ja kojusõit ostetud bussipiletite alusel. Bussipiletid, mis on kleebitud paberile, tuleb koos samasse lisatud avaldusega esitada vallavalitsuse kant-

seleisse hiljemalt järgmise kuu 10. kuupäevaks. Avalduse blanketi saab valla kodulehelt.

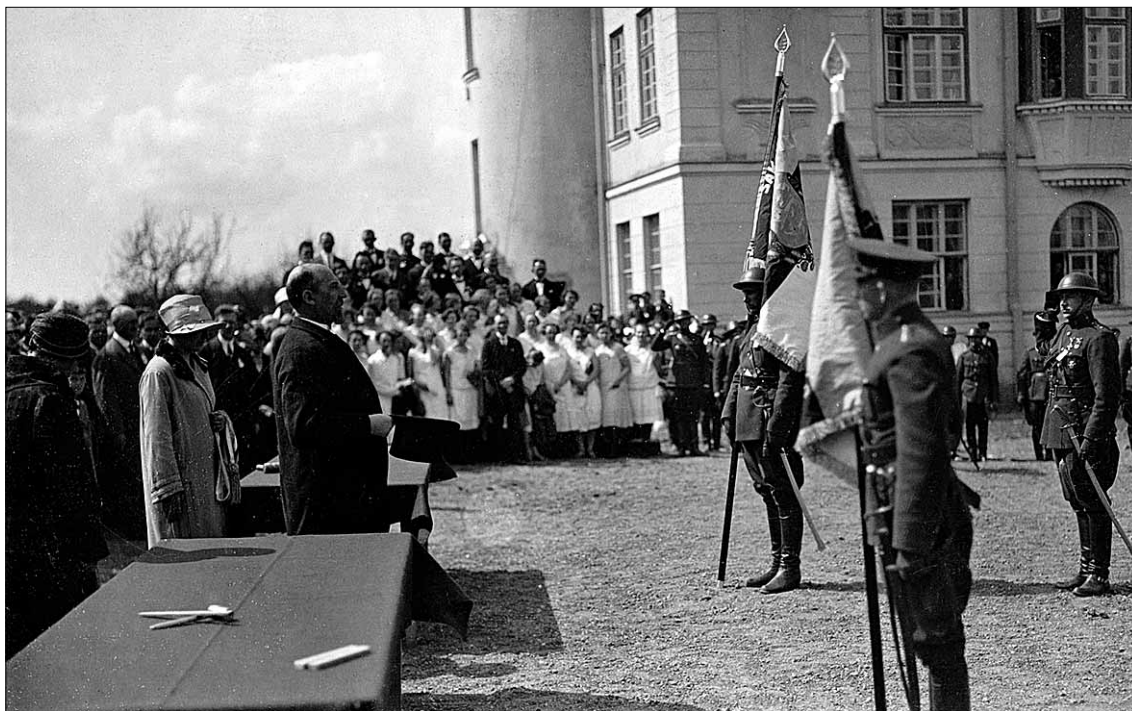
* *

Traditsiooniliselt puhkavad vallavalitsuse ametnikud juulis, mõni päev ka augustist. Vallamajas on igal tööpäeval inimene, kes suudab anda üldteavet ning vormistada hädavajalikud sünni- ja surmatunnistused.

Täpsem info telefonil 435 0555.

Kalmetu Põhikooli 48. lend

Taivo Kokkar, Helena Laanemets, Valdo-Ingar Lubja, Aivo Netsajev, Rauno Palatu, Erko Porohov, Teele Raja, Indrek Rang, Helina Reial, Karin Saago, Jaan Saar, Kätlin Siimenson, Triinu Tamm, Sten Tirka, Riiko Urbel

● Võidupüha 1936. aastal Viljandis. Kõneleb Jaak Tõnisson.

Fotod
Viljandi
Muuseumist

Võidupüha on vaimse vabanemise sümbol

Igal rahval ja riigil on tähtpäevi, mida põlvkonnad hoiavad enda mälu pangas elavana. Üheks selliseks on meil saanud võidupüha, mis on meile oluline eelkõige vaimses mõttes: vabadusel on oma hind.

Teatavasti tähistati võidupüha esimest korda ametlikult 1934. aastal. Tolleaegne «Sakala» kajastas seda sündmust kui valguse võitu pimeduse ja võõra võimu üle. Ja sellega tuleb nõustuda. «Tartu Postimees» kirjutab: «Suurte võitluste meeldetuletus on tarvilik, et võrsuvat põlve sangarlikkus vaimus kasvatada... Siin ulatavad käe minevik ja tulevik.»

Enne Teist maailmasõda tähistati võidupüha riiklikult vähem kui kümme korda. Nõukogude ajal, tähendab üle poole sajandi, ja ka Saksa okupatsiooni ajal aastatel 1941–1944 oli võidupüha tähistamine avalikult keelatud. Need olid võõrad ideoloogiad, mis tunnistasid vaid enda vaimu ja sellest lähtu-

vat jõudu, seal polnud ruumi inimese mõistmisele ega kodumaa-armastusele. Loomulikult nad ei saanudki tunnustada ühe väikerahva eneseületust vaimsel vabanemisel.

Nii nagu kogu riigis, nii tähistati ka Viljandimaal võidupüha väga laiaulatuslikult. Praktiliselt kõigis maakonna suuremates keskustes toimusid pidulikud üritused. Rahva hinges säilinud püha tunnet vabaduse järele ilmestab asjaolu, et võidupüha korraldamisest võtsid osa eri organisatsioonid: haridusseltsid, kaitseliitlased, skaudid jne.

Rongkäik, aktus, langenute mälestusmärkidele lillede panek — need toimusid Piliistveres, Põltsamaal, Kolga-Jaanis, Mustlas ja mujal. Tuhalaanes näiteks pandi pidupäeval nurgakivi kohalikule rahvamajale. Tähelepanek meie praegusest Viiratsi vallast: «Sakala» kirjutas, et Ruudikülas (Viljandi vald) toimus opereti «Lõbus talupoeg» ettekanne.

Meie riiki on olnud mõni aasta üle üheksakümne. Sellest ligi pool aega oleme olnud varjus. Nõukogude-aegsest unest ärkamine on taas kinnitus meie vaimu suurusele ja jaatus rahva tahtele.

Me oleme rahvas, kes suurtest sõdadest ja katsumustest on välja tulnud. Oleme säilitanud oma keele, suveräänsiteedi ja demokraatiku korra. Oleme tõendanud enese eluvõimet.

John Stuart Mill on kirjutanud, et riigi väärtus on aja jooksul võrdne inimeste väärtustega, millest ta koosneb. Meie ühisväärtuseks on olnud ja jääb võidupüha.

Võidupüha tähistamise traditsioon taastati taasiseseisvumisel. Ja tänava toimub võidupüha paraad taas Viljandis. Tundkem võidupühast täit rõõmu ja uhkust kui sümbolist ja usu allikast parema ning inimväärsema elu võimalusse.

Roland Tulik

KUIDAS ME SAIME TEADA, MIS ON TIKKSAAG JA ÜMARPEITEL

14.—19. juunini olid Tánassilmas väikekandle meisterdamise suvekursused.

Möte sai alguse selle aasta kevadel, kui Tánassilma rahvamaja ringijuht Merike Moks ja Uusna lasteaia õpetaja Merli Mutli käisid August Pulsti Õpistus väikekandle kursustel. Sealne pilliõpetaja Margit Kuhi jagas häid ideid, kuidas tutvustada väikekannelt lastele ning samal ajal said neil selgeks esimesed lihtsamad viisijupid.

Et saadud teadmisi ja oskusi edasi anda, tuli hankida kõigepealt pillid. Merike pöördus abi saamiseks Tánassilma Külaseltsi poole, kelle kaasabil valmis projekt kohaliku omaalgatuse programmile. Samal ajal käisid läbirääkimised pillimeistri ja kohalike inimestega, kes oleksid nõus valmistama väikekandle rahvamaja huviringide tarbeks. Pillimeister Mart Aardam tuli Saaremaalt kohale, Kalmetu kool lubas lahkelt kasutada puutööklassi ning vajalikud inimesed leiti samuti.

Esimene päev tundus lootusetu. Raske oli uskuda, et pillimeistri toodud plangujuppidest valmivad nädalaga väikekanded. Meestel olid vähemalt tööriistad ja masinad tuttavad, kuid naised töötasid elus esimest korda tikksae, puuri, peitlite ja liivapaberiga. Ainuke tuttav tööriist oli nuga, aga seda pigem kõõgis ja aias, mitte puupaku küljes. Plaastrite hunnik vähenes silmnähtavalt ja reedeks olid käed minetanud oma viimasegi naiselikkuse.

Ent kogu see vaev ununes, kui kanded said värvitud, lihvitud ja õlitatud ning lõpuks olid keeled peal. Pillivalmistajad võisid proovida, kas endi tehtud pillid ka häält teevad. Emotsioonid olid vägevad. Kõik osalenud olid ühel meelel, et seda ei ole võimalik kirjeldada, seda saab tunda vaid siis, kui oled ise ühe pilli otsast lõpuni valmis teinud.

Siinkohal tuleb kiita pillimeistrit. Mart Aardam on noor mees, kes on endale valmistanud juba kümnekond rahvapilli, nende hulgas on väikekannel, karjasarv, moldpill, torupill, põispill ja vilepill. Ta on pille meisterdanud 2001. aastast alates.

Mart Aardam on juba aastaid jaganud pillivalmistamise saladusi paljudes Eesti paikkondades. Samuti on ta tegev ansambli „Värksepad“, mille kõik liikmed mängivad endi valmistatud pille.

● Marta Siirus valmistab väikekannelt.

● Pildil on vasakult Avo Kukk, Lisete Link ja Enn Raudjalg.

● Merike Moks, Merli Mutli ja Anne Meesaar panevad pillidele keeli peale.

Imetlesime meistri kannatlikkust. Kui meil kärsitusest või saamatusest juhtus igasuguseid apsakaid, siis Mart jäi ikka rahulikuks ja aitas viltu läinud kohad uuesti õigeks siluda. Ja kui naised olid korduvalt veendunud, et ilmselt on peitel nüri, miks ta muidu puud niimoodi „närib“, siis Mart tuli naeratades ja näitas, et viga on ikka tegijas, mitte tööriistades.

Projekti käigus pidi valmima kaksteist väikekannelt. Juhtus aga nii, et kahe väikekandle materjali suutsime oma saamatuse tõttu ära rikkuda. Lõppkokkuvõttes valmis kümme väikekannelt, mida saavad kasutada Tánassilma rahvamaja huviringid, Kalmetu kool ja Uusna lasteaed.

Merikesel tekkis vahepeal juba hirm,

kas pärast nii ränka tööd on inimesed ikka valmis loovutama oma pille. Ent see hirm oli asjatu. Reelika ütles: „Ei, mul pole kahju. Ma sain teha asja, millest on teistel kasu. Ma olen muusikas võhik, aga mul on uhke tunne, kui minu tehtud pillil mängib mu enda laps või keegi teine.“

Reede õhtul ja laupäeval said pillivalmistajad õppida kandlemängu: suvekursused lõppesid väikekannelde demonstreerimise ja esinemisega kohalikul jaaniõhtul.

Järgmisel suvel plaanivad õpetajad valmistada koolile eraldi pillid. Niisiis pliiaitsid teravaks ja projekti kirjutama!

Pille Sihver,

Tánassilma Külaseltsi juhatuse liige

● Viiratsi lastelaagri lapsed Viljandi järve ääres.

MAIRE PAJU
fotod

Viiratsi valla laps mõtleb

7. juunil oli Viiratsi lastelaagri avapäev, mil teoks sai traditsiooniline mõttekoda. Laste ülesanne oli leida kõige olulisemad probleemid nende igapäevaelus. Need olid majanduskriis, peretülid ja laagri väike eelarve.

Järgnevalt analüüsiti neid teemasid, toetudes kolmele küsimusele: kes või mis on süüdi probleemi tekkimisel, mida saaksid tekitajad ja mida saaks vastaja ise ära teha, et see probleem laheneks.

See, mida loete, on esitatud läbi nende mõttemaailma.

Kes või mis on süüdi majanduskriisis?

Inimesed ise (riigimaks, võlad, raisatakse raha tubakale ja alkoholile), poliitikud (kulud on suuremad kui tulud — mõttetult raiskamine). Maa-avarade lõppemine, inimesed on liialt mugavad.

Mida oleks võimalik ära teha, et poleks majanduskriisi?

Mitte raisata raha mõttetutele asjadele, taaskasutada rohkem, kasutada rohkem ühistransporti ja rohkem kodust õpetust, kuidas säästa; mitte reisida nii palju, säästa elektrit, võtta vähem laene, tarvitada vähem tubakat ja alkoholi, inimesed võiksid vallale rohkem makse maksta, pank võiks toetust anda.

Mida saaks laagrilaps ise ära teha, et majanduskriis raueks?

Koguda ise raha, mitte suitsetada, aidata täiskasvanuid, õppida paremini, säästa oma taskuraha, elada üle majanduskriisi, elada kokkuhoidlikult ja mitte osta mõttetuid asju ja maiustusi, võtta vähem laene; võiks teha plakati, millel oleks kirjas: suitsetamine ja alkoholi tarvitamine kahjustab sinu tervist, ära raiska selle peale oma üüri- ja söögiraha.

Kes on peretülides süüdi?

Emad, isad, lapsed, raske rahaline olu-

kord (vähe raha), vanemad ise, stressirohke elu ja töö, vanemate lahkumine, uute laste sünd; süüdi on need vanemad, kes kasutavad vägivalda, ahistavad ja valavad oma viha laste peale välja.

Mida saavad osalised ise ära teha, et majas poleks tüli?

Kui lapsevanemad kasutavad lapse peal vägivalda, siis peab lapse nende käest ära võtma ja panema kasuperesse, kus laps saab olla turvaliselt ja kaitstuna; vanematega pole vaja vaielda, vanemaid on vaja aidata; peab olema aus ja sõnakuulelik, arusaamatused tuleb lahendada enne, kui neist saavad peretülid, peab korralikult käituma.

Mida saab laps ise ära teha, et pereprobleemi leevendada?

Olema rohkem ema-isaga, korralikult õppima, olema aus ja sõnakuulelik, aita vanemaid, olema koolis tubli, hoidma oma asju korras, olema oma vendade ja õdedega sõbralik; kui minu sõbra vanemad peksavad ja valavad oma viha lapse peale välja, siis peaksin teavitama politseid.

Kes või mis on selles süüdi, et laagril on sel aastal väike eelarve?

Masud (raske rahaline olukord), valla halb rahakasutus, vald, poliitikud, liigsed trennis käijad, kellele tuleb kinni maksta ka reiseid.

Mida saaks teha, et see järgmisel aastal enam nii ei oleks?

Kui raha napib, siis ei toetata kalleid treeninguid, hoida kokku teiste ürituste pealt, vähendada vallaametnike palku, hoida kokku mittevajalikelt kulutustelt, korraldada korjandus.

Mida saaks laagrilaps ise ära teha, et laagri rahalist seisust parandada?

Olla laagris hea, tubli ja töökas, võimalusel kogu perega rahaliselt laagrit toetada, maksta suuremat laagri osalustasu, kutsuda sõpru laagrisse; need, kellel raha pole, ei saa seda ka vallast ning nad ei pääsegi laagrisse.

Meie, suured inimesed, võiksime rohkem süveneda laste igapäevastesse probleemidesse, märgata neid ja aidata otsida nendele ka lahendusi.

Maire Paju,
laagri korraldaja

● 18. juunil oli Viiratsi lastelaagri lõpupidu.

• SPORT •

Jalgpallipidu Viiratsi staadionil

30. mail kell 10 kogunes Viiratsi staadionile külade mängude jalgpalliturniirile sadakond huvilist. Et üles oli antud üksteist võistkonda, siis tuli turniiri parema korralduse huvides mängida risti platsi kahel väljakul.

Turniir kulges eriliste viperusteta korralduse poolest, küll aga said võistlejad vigastusi, mis ühele lõppes kuuenädalase kipsiga. Positiivse poole pealt oli hea tõdeda, et võistlus polnud ainult meistritele. Külased olid esindama tulnud nii noored poisid kui ka õrnema soo esindajad, kes ei loovutanud kergelt ühtki väravat. Mida lähemale jõudsid kohamängud, seda raskem oli võitjat selgitada. Nii mõnegi mängu võitja selgus penaltidega.

Seekord olid korraldajad mõelnud ka võistlejate ja fännide kehakinnitusele. Klubi liikmete pakutud mulgi puder, endi küpsetatud leib ja saiakesed ning kohv pälvisid kiitust. Kogutud raha läks Viiratsi Spordiklubi toetuseks.

Umbes kella poole viieks olid selgunud valla külade paremad jalgpallurid: esimene Viiratsi I (Ragnar Kass, Rauno Meister, Siim Jürima, Veiko Valk, Enar Längorf, Kauri Kübar, Kristjan Vaaks, Tanel Raud, Raido Rohtas, Mauno Meister); teine VÜKK (Janno Melotškov, Cris Lepp, Sander Lepp, Andres Telkinen, Tarvi Tamm, Priidu Ohi, Urmet Meeder); kolmas Uusna I (Elar Kurvits, Silver Kohv, Janar Rebane, Madis Austrin, Rauno Tamm, Lauri Vaigla, Rauno Pettai, Siim-Sander Kangur). Need on kolm paremat võistkonda, kuid sellel päeval kaotajaid polnud

Ülejäänud tulemused ja rohke pildimaterjal on valla kodulehel.

Anne Freimuth
HANNELA KURVITSA foto

Tulekul on XX Kolme Tamme jooks

15. augustil leiab aset juba XX Kolme Tamme jooks. Traditsioon sai alguse 1990. aasta 9. septembril, kui avati kindral Johan Laidoneri mälestuskivi. Samal päeval anti Arne Sammeli algatusel start ka esimesele jooksule, mille võitsid Silja Sujja ja Kalev Urbanik.

Kuni 2005. aastani oli võistlusmaa pikkus 17 kilomeetrit. Rada kulges Eduard Viiraltil tuntuks joonistatud tamme juurest Holstre-Nõmmele, kus asub tamm, mis tähistab Konstantin Pätsi vanematekodu asukohta. Edasi viis jooksurada Raba talu maadel asuva mälestusmärgi ja kolmanda tamme juurde. 2007. aastal otsustasid korraldajad muuta distantsi 10 kilomeetri pikkuseks. Raja esimene pool kulgeb Viljandi järve Viiratsi-poolsel kaldal mööda terviserada kuni Sammulini, sealt tullakse mööda teed

Vardja külast tagasi Viiratsisse. Muudatus oli tingitud eelkõige jooksjate ohutusest ning samas sooviga kaasata rohkem jooksuhuvilisi.

Aastate jooksul on jooksust osa võtnud palju nimekaid mehi. Kolm korda on jooksu võitnud Lauri Soolo ja naisest on Tiit Müürsepp olnud kiireim neli korda.

Sellest aastast on jooks lülitatud ka meie valla külade mängude kavva. Sellel loodame kaasata rohkem oma valla rahvast. Lastele on kavas 0,5 ja 1,2 kilomeetri distants. Võistluste info on valla kodulehel www.viiratsi.ee, sealsamas on registreerimine juba alanud. Ootame kõiki jooksma ja ka võistlejatele kaasa elama.

Veiko Jüris
Viiratsi Spordiklubi

PETANK VANA-VÕIDUS

Juba 6. juunil toimusid Vana-Võidus külade mängude järgmised võistlused. Võistluste peakorraldajad Varje ja Toomas Reede olid rajad kenasti ette valmis-

tanud ja spordiklubi liikmed olid taas oma maitsvate suupistetega kohal, hiljem osavõtjad ja fännid söid ja kiitsid.

Võistkondi oli kaksteist. Nad mängisid neljas alagrupis, alagruppide kaks paremat kohtusid omavahel risti läbi ja alagruppide kolmandad selgitasid omavahel paremuse turniirina. Elevust jagus ürituse lõpuni. Petank pole just traditsiooniline spordiala, mõnigi mängija sai kuuli esimest korda katsuda alles võistlusrajal. Tore oli jälgida innustunud algajaid. Arvan, et sellest võistlusest sai pisiku nii mõnigi skeptiliselt alasse suhtuv vallakodanik.

Kolm edukamat võistkonda olid Vardja (Geiu Tasane, Mart Tasane ja Ursula Mikkor), Ridaküla (Aita Arula, Maili Linn ja Aivar Linn) ning Vana-Võidu II (Anne Kivirand, Heinar Mirka ja Endel Põru).

Võistluse lõppedes oli valla rahvas kui ühtne pere: üheskoos korraldati võistlusplats ja tehti ühispilet. Inimeste nägudelt võis välja lugeda kordaläinud päeva. Selline õhkkond teeb südame soojaks igal korraldajal — järelkult teeme õiget asja.

Anne Freimuth
KÄDI SALME foto

TRILOOGIA OOTAB ANNETAJAID

Julius Kuperjanovi Selts kutsub Viiratsi valla rahvast osalema heategevuskampanias ning andma oma panus Eesti kultuurilukku, võttes annetusega osa triloogia väljaandmisest.

Raamatu sisu moodustavad kolm Eesti lugejale veel tundmata lugu.

Esiteks pingikaaslase L. Laursoni mälestused Kuperjanovist Sipe koolis, Tartus õpetajate seminaris ja Vabadussõja-eelses Tartus. Need avavad kangelase kultuuritegelaste ja ka Jaan Tõnissoni pilgu läbi.

Teiseks R. Raua järelehüüe Vabadussõjas langenud sõbrale ning kolmandaks Y. Naelapea (Järve) – tundmatu autori poeem „Kuperjanovi käskjalg“, kus autor avab enese, toona 14-aastase

poisi tunded talle usaldatud teate toimetamisel läbi raske talvise maastiku vahetult enne Paju lahingut. Lugu lõpeb puändiga. Seda pole varem avaldatud.

Raamatu annab välja Kuperjanovi selts, see ilmub tänävu oktoobris. Selts annetajaid ei unusta.

Lisainfot leiab kodulehel www.kuperjanov.ee või otsingul „J. Kuperjanovi Selts“, kust leiab ka arveldusarve (MTÜ Julius Kuperjanovi Selts, 221049626428, Swedpank.

Kellel oli sugulasi Kuperjanovi partaljonis, Vabadussõjas või huvi sugulaste osalusest seal või niisama, kirjutage olev@kuperjanov.ee.

Olev Kuperjanov

VEEÕNNETUSI ON VÕIMALIK ÄRA HOIDA

Avalikes randades, kus on korraldatud rannavalve ja piiritletud ujumisala, võime olla üsnagi kindlad, et veekogu põhi on ohtlikest esemetest puhastatud ja meil hoiab silma peal rannavalve. Siiski sõltub iga suvitaja enda hoolest ja teadlikkusest tema ja ta lähedaste ohutus. Vee temperatuurist ja puhtusest annavad meile teavet nii infotahvlid kui ka lipud. Punane lipp keelab vette mineku, kollane lipp lubab ujuma kogenuid, ehkki olukord vees on muutlik. Roheline lipp lubab ujuma kõiki.

Looduslike ja tehiseveekogude ääres, kus puudub valve, peab olema väga tähelepanelik. Põhjas võib olla nii suuri kive kui kände, mille otsa ujudes on oht end vigastada. Jõgede ääres olles peab kindlasti arvestama voolu tugevusega; mida kiirem ja kärestikulisem on jõgi, seda madalam ta on, suured ja aeglase vooluga jõed on aga ohtlikult sügavad. Madalates jõgedes võib esineda üksikuid väga sügavaid auke – nn. hauakohti. Meres ujudes peab arvestama lainetega.

Ohutu käitumine veekogul

Vali ujumiseks selleks ettenähtud koht ning ujuma minnes ütle seda alati ka oma kaaslastele. Soovitav on vette mitte hüpata, vaid minna rahulikult. Ära mine vette, kui oled alkoholi tarvitanud, ülekuumenenud või täiskõhuga. Need olekud võivad tekitada terviserikkeid – südame rütmihäired, teadvusekadu, lihaskrambid. Joobes inimene võib halva koordinatsiooni tõttu vett sisse ahmida, mis tekitab lämbumise. Ujudes ära võta sihiks uljalt üle veekogu jõuda, vaid arvesta oma jõuvarudega ja sellega, et pead suutma ka tagasi ujuda. Pigem uju piki kallast või läbi lühikesi vahemaid edasi-tagasi. Ujudes ära mängi kunagi uppumist, sest see võib hajutada tähelepanu ja tekitada segadust, kui on olemas reaalne ohuolukord. Ära võistle vee all ujumises ja hinge kinnipidamises. Ära suru ega tõmba kedagi vee alla, sest nõndaviisi võib väga hõlpsalt vee kurku tõmmata ning õnnetus ongi käes.

Viibides sildadel arvesta, et sillad ei

ole mõeldud hüppetorniks. Ka ei soovita ujuda sildade all, sest see võib tekitada kindlasti ruumi kartuse ja sealt edasi paanika, mille käigus võib end vigastada ja teadvusetult vee alla vajuda. Kindlasti ei tohi jätta lapsi järelevalveta randa ega omapäi vette mängima, ka põlvini ulatuv vesi võib väikelapsele ohtlik olla. Kui lapsed kasutavad madratseid ja ujumisrõngaid, siis võib tuul neid märkamatuult rannast kaugemale triivida.

Paadisõidul on hea, kui riietumisel arvestad ilmaoludega. Enne sõitu veendu, et paadis oleks päästevarustus – päästerõngas, meresõidul ka signaalrakett. Kanna alati päästevesti, ka palava ilmaga. Paati sisenetakse ja väljutakse ühekaupa. Paadis ära seisja püsti ega koorma paati üle liigsete asjadega või eirates ettenähtud inimeste arvu.

Kui on juhtunud õnnetus

Sattudes ise vees hätta, ära häbene appi hüüda. Püüa säilitada rahu ja katsu veepinnal hulpida. Vaata ringi, äkki õnnetust sul millestki kinni haarata. Paadist vette kukkudes hoi paadist kinni. Kui paat on ümber läinud, ära proovi paati õigesse asendisse keerata, see on väga raske ning paat võib uppuda. Proovi ronida paadile.

Kui aga oled tunnistajaks teistega juhtunud veeõnnetusele, siis pea meeles, et kuigi sa võid teada põhivõtteid päästmisest, ära unusta – enda turvalisus enne kõike! Kui sa ei ole kindel, kas suudad hädasolijat aidata, siis kutsu abi. Vastasel juhul võib kannatanuid olla ühe asemel hoopis kaks. Kui sa lähened uppujale, siis kannatanu ei arvesta sinu jõu ega suurusega, vaid teeb kõik selleks, et ellu jääda ja teda ei huvita, kas sina oled vee all või peal. Ega ilmaasjata ei öelda, et uppuja haarab ka ölekõrrest.

Kokkuvõtteks tahan öelda, et vesi on meie sõber. Vett ei maksa karta. Kui aga on juhtunud õnnetus, siis helista kindlasti hädaabi telefonile 112.

Ilusat suve!

Urmas Saarepuu,

Viljandi päästekomando juhtivpäästja

Juulikuu sünnipäevalapsed

4. Eda Kambek	Mäeltküla
6. Uliana Fedorova	Mäeltküla
8. Meeta Gröön	Uusna
8. Maret Jäger	Välma
9. Ants Karell	Mähma
11. Aime Soosaar	Surva
12. Helgi Pittkart	Verilaske
13. Hedvi Annemägi	Vana-Võidu
13. Erich Keldo	Viiratsi
13. Juhan Koger	Saareküla
14. Olga Korvina	Viiratsi
15. Velda-Miralda Kalling	Vana-Võidu
16. Helvi Nõmme	Tänassilma
17. Ida Linder	Vana-Võidu
18. Ivan Bernatski	Viiratsi
19. Virve Niinpalu	Vanavälja
19. Heino Vösu	Tusti
19. Jüri Karelson	Viiratsi
20. Endla Ibikus	Viiratsi
20. Aime-Mari Paap	Viiratsi
20. Malle Toss	Viiratsi
21. Viive Parve	Viiratsi
22. Rein Ots	Viiratsi
23. Kaie Meister	Vasara
29. Aleksander Visla	Verilaske
30. Juuli Pikk	Ruudiküla

Augustikuu sünnipäevalapsed

1. Schenny Leiaru	Välma
2. Ene Kivirist	Viiratsi
3. Laine Viidik	Loime
5. Leida Peltser	Viiratsi
6. Endel Priks	Viiratsi
7. Herta Luštševskaja	Jöeküla
7. Heino Juhkam	Viiratsi
9. Johannes Pihl	Viiratsi
9. Venda Lond	Viiratsi
9. Antonina Moora	Viiratsi
10. Virve Merila	Mäeltküla
10. Vladimir Kalling	Vana-Võidu
11. Jelena Kukk	Tänassilma
11. Richard Kalev	Vana-Võidu
11. Olev Teder	Vardja
12. Olev Rütüti	Viiratsi
13. Anna Lipitskaja	Viiratsi
13. Linda Tamm	Viiratsi
16. Vassilissa Bobulinskaja	Viiratsi
16. Tonja Staravoitova	Viiratsi
16. Jaan Jakobson	Viiratsi
16. Mihkel Jakobson	Vasara
17. Selma Lapp	Surva
18. Helju Palutaja	Vanavälja
18. Mari Vares	Verilaske
18. Selma Kukk	Vanavälja
18. Vladimir Trippel	Jöeküla
19. Jaan Kütt	Tänassilma
19. Lilia Leemet	Uusna
19. Aino-Helene Bamberg	Tänassilma
20. Heino Stern	Vardja
21. Hilja Külmallik	Viiratsi
24. Milli Kesa	Uusna
25. Maria Väisene	Viiratsi
26. Silvi Pärt	Mäeltküla
28. Vello Pihu	Välma
29. Juno Tool	Vana-Võidu
29. Linda Lohu	Viiratsi
29. Avo Kukk	Tänassilma
30. Ants Vilipõld	Viiratsi

Politsei kutsub mõistlikkusele ja kainusele

Võidupüha ja jaanipäeva eel kutsub politsei pidutsejaid üles mõistlikkusele ja autojuhte kainusele. Politsei pöörab pühade ajal liiklusjärelvalvele ja avaliku korra tagamisele kõrgendatud tähelepanu.

Võidupüha ja jaanipäev toovad kahjuks sageli endaga kaasa traagilisi tagajärgi, sest alkoholi liigtarvitanud inimesed ei hinda oma võimeid õigesti. Soovitame inimestel olla üksteise vastu hoolivad ning sõpradel ja pereliikmetel silm peal hoida, et nad napsisena ei istuks rooli ega teeks muid rumalusi.

Võimaluse korral on soovitatav minna peole isikliku sõidukita. Kui on otsustatud aga pika vahemaa tõttu minna siiski oma transpordivahendiga, on juba väljasõidul otstarbekas kokku leppida, kes on tagasisõidul kaine autojuht. Seltskonna korral tuleks jälgida, et keegi ei jääks kuskile tukkuma, sest sellega kaasneb oht langeda kuriteo ohvriks.

Ise jaanituld tehes soovitame jälgida tuleohutusnõudeid ning hoida esmased kustutusvahendid käepärast. Tasub meeles pidada, et iga lõkke juures peab turvalisuse tagama eelkõige ürituse korraldaja.

Kui on tekkinud olukord, mis nõuab tule leviku või tervisliku seisundi tõttu abi, tuleb helistada telefonil 112. Õigusrikkumise korral tuleks valida politsei tasuta lühinumber 110.

Olles kõiges mõõdukas ja mõistlik, jäävad avalikest üritustest vaid meeldivad mälestused. Kaunist ja rahulikku suve!

Juhan Aasna,
piirkonna politseinik

Sündisid

20. mail Emma AASA
24. mail Rainer JALAKAS
26. mail Gete KANNIMÄE
31. mail Eleri ESAJAS

MÄLESTAME

Valter SIILIVASK
Viiratsist
Aksel SEIDLA
Viiratsist
Linda PETERSON
Tustist
Vladimir SAKS
Viiratsist
Maimu VILL
Viiratsist
Heino TIKK
Ridakülast

Järgmine "Kuukiri"
ilmub augustis.

Haridusteaduse magistriks tehnikaülikoolis

Tehnikaülikoolis võetakse 30. juunist 9. juulini õppima tehnikaõpetaja magistriõppe õppekava järgi. Õppetöö algab septembris ja õppimine on tasuta, riiklik tellimus on 18 kohale. On ka tasulise õppe võimalus. Kandidaadid peavad läbima kutsesobivustesti ja vestluse, täpsem info <http://eik.ttu.ee/>

Oodatakse neid, kellel on juba magistrikraad või sellele vastav haridus tehnikaga seotud erialadel. Lõpetajad saavad pedagoogilise kõrghariduse ja neile antakse haridusteaduse magistri kraad; vanuselisi piiranguid pole.

Arvestades õpetajate töö eripära õppeasutustes ja võimaldamaks õppimist põhitööd katkestamata, korraldatakse auditoorne õppetöö päevaste sessioonidena reedeti kord-paar kuus. Oluline osa on iseseisval töö.

Õppekava on rahvusvaheliselt

akrediteerinud Rahvusvahelise Inseneripedagoogika Ühing IGIP ja lõpetajatel avaneb võimalus taotleda rahvusvahelise insenerpedagoogi tiitlit „International Engineering Educator ING-PAED IGIP“. Õppekava on akrediteeritud ka Eestis.

Palume jälgida informatsiooni vastuvõtu kohta magistriõppesse TTÜ kodulehel www.vastuvott.ttu.ee, samas on vestluse ja kutsesobivustesti ajad.

Vestlusele tuleb kaasa võtta pass või ID-kaart ja selle koopia, CV, kõrgharidust tõendav diplom, akadeemiline öiend ja nende koopia ning bakalaureuseõppe diplom ja akadeemiline öiend ja nende koopia, samuti kaks fotot.

Lisainfo TTÜ Eesti inseneripedagoogika keskus, tel. 620 3255, tiia.ruutmann@ttu.ee.

Tiia Rüütmann

Päasukesi abistada on imelihtne

Suitsu- ja räästapäasuketele tehispesade valmistamise traditsioon sai alguse juba möödunud sajandi 50-ndate lõpu-aastail, mil mitu Lääne-Euroopa kompaniid hakkasid valmistama päasuketele pesi ja pesaaluseid. Linnud asustasid neid meelsasti ning lindude arvukus hakkas kiiresti tõusma ka nendes piirkondades, kus looduslikud olud järglas-konna soetamist ei soosinud. Uuringud näitasid, et tehispesi asustanud linnud munesid keskmiselt rohkem mune ja kasvatasid üles ka rohkem järglasi.

Tehispesad olid lihtsalt teistsaldatavad ning neid sai pärast igat pesitsemist ka puhastada, mistõttu langes ära linde piiravate (pesa)parasiitide probleem.

Rõõm on tõdeda, et ka Eestis on hakatud tähelepanu pöörama päasukete pesitsusvõimaluste parandamisele. Heaks näiteks on Siimusti Keraamikatohas Jõgevamaal, kus muu hulgas on leitud võimalus valmistada päasuketele pesaaluseid. Kui tehispesi saab osta kõikidest keraamikatehase esinduskauplustest, siis väiketootjate kaup pole laiemal avalikkuse ette jõudnud. Kauba tootmine ja turustamine on küll iga ettevõtte siseasi, kuid tegevuse eesmärk on kõigil ühine – olla abiks meie päasuketele, sealhulgas meie armsale rahvuslinnule.

Jaanus Aua
Eesti Ornitoloogiaühing

Kampaania "Sõida kaine peaga!"

Kõige rohkem põhjustavad liiklusõnnetusi sõidukijuhid vanuses 21–29 aastat, eriti suvekuudel. Lõviosa joobeseisundis toimunud liiklusõnnetustest leiab aset nädalalõppudel ja pühadel, sageli on need seotud Eesti mitmeis paigus korraldatavate vabaõhuüritustega.

Kampaania eesmärk on jätkata inimeste teavitamist joobes sõidukijuhtimise ohtudest; propageerida enesekontrolli võimaldavate kvaliteetsete alkomeetrite kasutamist ning saavutada joobes sõidukijuhtide osalusel toimuvate liiklusõnnetuste arvu vähenemine, võrreldes 2009. aastaga.

Liiklusõnnetuste statistika

Ebakaine mootorsõidukijuhi osalusel kaotas eelmisel aastal 247 liiklusõnnetuses elu 28 ja vigastada sai 351 inimest.

Alkohol on endiselt probleem valdavalt noorte hulgas. Iga teine liiklusõnnetuses osalenud joobes sõidukijuht oli noorem

kui 30 eluaastat, vaid viiendik juhte olid vanemad kui 45 aastat. Õnnetusse sattunud joobes alaealisi registreeriti 13, noorim neist oli 14-aastane Tallinna koolipoiss.

2008. aastal tabati roolist 14 õnnetusse sattunud joobes alaealist. Samas on purjus juhtide arv võrreldes 2008. aastaga oluliselt vähenenud 18–30-aastaste noorte hulgas

Kui lisada ebakainetele sõidukijuhtidele ka joobes kergliiklejad, kogunes alkoholi liigtarbimise tagajärjel liikluses hukkunuid kokku 30 ehk ligi kolmandik kõigist liiklusohvritest. Nendest 10 sõiduautojuhti, 1 mootorrattur ja 2 jalgratturit põhjustasid enda surma ise, 11 sõitjat istus joobes juhiga samas autos ning 2 jalakäijat jäid ette purjus juhi autole. Kokkupõrkes purjus juhi autoga hukkusid mopeedijuht koos kaassõitjaga ja 2 vastutulnud sõiduki juhti.

Raul Rom

"Kuukirja" annab välja Viiratsi Vallavalitsus, ilmub 20. kuupäeva paiku. Toimetaja Kai Toss (tel. 435 0555). Kirjad saata Viiratsi postkontorisse 70101; e-post: viiratsi@viiratsi.ee. Kodulehekül: <http://www.viiratsi.ee>. Trükiarv 1400.